

28.11.2025

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto sosiaali- ja terveysministeriön asetusaluonnoksesta Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta VN/24781/2025**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta.

Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteista perittävät maksut määräytyvät valtion maksuperustelain (150/1992) mukaan. Maksuperustelain 8 §:n mukaan maksujen tarkemmista perusteista tulee säätää asianomaisen ministeriön antamalla asetuksella.

Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019) tuli voimaan 1.5.2019. Nykyinen maksuasetus (1054/2024) on annettu ajalle 1.1.–31.12.2025.

Nyt tavoitteena on säätää maksuasetus, jossa määritellään Tietolupaviranomaisen maksulliset suoritteet ajalle 1.1.–31.12.2026. Korvaukset, jotka koskevat tietolupa- ja tietopyyntöä koskevaan päätökseen perustuvien tietojen poimintaa ja toimittamista muista kuin Tietolupaviranomaisen omista tietovarannoista, määräytyvät kutakin tiedot toimittanutta rekisterinpitäjää koskevien säännösten mukaisesti.

Toisilain tavoitteena on mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa sekä sosiaali- ja terveysalan ohjaus-, valvonta-, tutkimus- ja tilastotarkoituksessa tallennettujen henkilötietojen tehokas ja tietoturvallinen käsittely sekä niiden yhdistäminen Kansaneläkelaitoksen, Digi- ja väestötietoviraston, Tilastokeskuksen ja Eläketurvakeskuksen henkilötietoihin.

Tietolupaviranomainen tai muu luvan myöntänyt viranomainen saa toisilain 49 §:n perusteella periä maksun tietoluvasta ja tietopyyntöä koskevasta päätöksestä. Maksun määräytymisen perusteista säädetään maksuperustelaissa. Toisilain 50 §:n mukaan Tietolupaviranomainen saa periä korvauksen toisilaissa tarkoitetun tietoluvan ja tietopyyntöä koskevan päätöksen mukaisen tietojen poimimisesta, toimittamisesta ja yhdistelystä, esikäsittelystä, pseudonymisoinnista ja anonymisoinnista sekä tietoturvallisen käyttöympäristön käytöstä. Lain 50 §:n mukaan Tietolupaviranomaisen korvausten määräytymisen perusteista säädetään maksuperustelaissa.

Maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista. Lain 6 §:ssä säädetään julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista. Julkisoikeudellisella suoritteella tarkoitetaan lain 3 §:n mukaan valtion viranomaisen suoritetta, jonka kysyntä perustuu lakiin tai asetukseen ja jonka tuottamiseen viranomaisella on tosiasiallinen yksinoikeus.

Lain 7 §:ssä säädetään muiden suoritteiden hinnoista. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen muiden kuin 6 §:ssä tarkoitettujen suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein.

28.11.2025

Ehdotettavassa asetuksessa määritellään Tietolupaviranomaisen maksulliset suoritteet vuodelle 2026.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asetusluonnoksesta. Alla ovat Lausuntopalvelussa antamamme vastaukset.

Onko suoritteet jaoteltu tarkoituksenmukaisesti?

Tietolupaviranomaisen suoritteet on jaoteltu luonnoksessa pääosin tarkoituksenmukaisesti. Ne selkeyttävät maksukategorioita.

Toisilain 44 §:n mukaan Tietolupaviranomainen vastaa aina tietolupapäätöksestä, kun tietolupahakemus koskee yhden tai usean yksityisen sosiaali- tai terveydenhuollon palvelunjärjestäjän rekisteritietoja. Yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien täytyy siten pyytää aina lupa myös omien tietoaineistojensa käyttöä varten. Tästä aiheutuu palveluntuottajalle lisäkustannuksia ja se hidastaa esimerkiksi tutkimusprosessien käynnistämistä.

Koska hyvinvointialueiden palveluntuottajien ei tarvitse pyytää tietolupaa käsitellessään omia rekisteritietojaan, ovat ne paremmassa asemassa yksityisen sektorin toimijoihin nähden. Tasa-puolisuuden vuoksi pitäisi julkisen ja yksityisen sektorin palveluntuottajat saattaa yhtäläiseen asemaan omien tietojensa hyödyntämisessä.

LPY ehdottaa, että asetukseen lisätään maksukategoria, jossa määritellään yksityiseltä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajalta perittävä suoritemaksu silloin, kun luvanhakija käsittelee vain organisaation omia asiakastietoja. Tällöin suoritemaksun on oltava mahdollisimman alhainen, esimerkiksi vastaava kuin opinnäytetyön tietoluvasta perittävä kiinteä korvaus.

Ovatko eri suoritteista perittävät maksut ymmärrettäviä ja oikeudenmukaisia?

Maksut ja maksuluokat ovat ymmärrettäviä.

LPY muistuttaa, että yksityisen sektorin palveluntuottajat joutuvat hakemaan tietoluvan omien rekisteritutkimusten toteuttamiseen, mutta julkisen sektorin palveluntuottajat eli hyvinvointialueet eivät. Tällöin yksityisen sektorin toimijat ovat eriarvoisessa asemassa muun muassa hyödyntäessään asiakastietoja oman toimintansa kehittämiseen. Tämä epäkohta on korjattava toisilain muutoksen yhteydessä.

Findatan hinnoitteluperusteisiin on tarkoituksenmukaista kiinnittää huomiota. Tähän mennessä hinnoittelu on ollut vuosiperusteista. Se ei ole perustunut käyttökertoihin tai käytettyyn työaikaan.

LPY ehdottaa sen selvittämistä, kuinka suoritemaksut muuttuisivat, jos hinnoittelussa siirryttäisiin käyttökertoihin tai käytettyyn laskenta-aikaan perustuvaan hinnoitteluun.

Onko omakustanteisesti perittävä maksu ja tuntihinta Findatan työstä ymmärrettävä?

Maksuperustelain mukainen suoritteiden omakustanteinen hinnoittelu on sinänsä tarkoituksenmukainen.

28.11.2025

Esitetty neljän euron korotus on maltillinen; tuntihinta vastaa keskimääräistä asiantuntijatyön tuntitaksaa.

LPY esittää, että tavoitteeksi asetetaan Findatan toiminnan ja prosessien tehostaminen, jotta suoritteiden omakustannushintoja voitaisiin tulevaisuudessa reaalisesti jopa laskea.

Muut asetusluonnosta koskevat huomiot.

Findatan tietopyyntöjen ja -lupien käsittelyaikoja on pyrittävä lyhentämään sekä sen toimintaa muutenkin tehostamaan. Toisilain uudistamisen yhteydessä on arvioitava uudelleen lain sisältöjä, sen soveltamista ja käytössä olevia toimintamalleja, jotta tietovarantojen hyödyntämistä kyetään parantamaan.

LPY pitää tärkeänä, että yksityinen palveluntuottaja voi hinnoitella tietopyyntöä koskevan tunti-työn omakustannushintaan.

LPY esittää, että lupahakemuksiin voitaisiin tehdä vähäisiä muutoksia ilman erillistä maksua. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi henkilön lisäys tai poistaminen käyttäjäryhmästä. Tietoluvan saaja voidaan vastaavasti velvoittaa ylläpitämään ajantasaista listaa henkilöistä, joille annetaan kyseisen luvan perusteella pääsy tietoturvalliseen käyttöympäristöön. Tämä muutos vähentäisi lupaviranomaisen hallinnollista taakkaa.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja